

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11-55-62.
Postafeliratkezelési csekk száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 F.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1939.

XX. évfolyam, 1. szám.

Január hó 1.

Tűzhely és kenyér

Irta: SCHANDL KÁROLY

Isten adjon boldog ujesztendőt kálváriás nemzetünknek, benne a falu és föld minden jó emberének, hogy folytatódjék az alleluja föltámadás, mely az ősztetendőt bearanyozta.

Hiszen tudjuk mi azt jól, hogy a világeseményektől függ a mi jövőnk is. Már pedig az új esztendő gigantikus méreteket tol előtérbe. Amerika a világtörténelem leghatalmasabb katonai erőfeszítését jelenti be. Anglia soha nem látott nagyarányu hadereje kész lesz az új esztendőben. Berlinben a japán-német közös határ mellett tüntetnek. Ukrajnában, Európa leggazdagabb agrárállamának, kialakulása napirendre került. Mind sürűben találkoznak a négyhatalom vezetői, hogy a békét hirdessék, akárcsak a világháború előtt. A döntés dübörgően közeledik.

Az óriások halálos komoly játékába alig van beleszólásunk. Csak arra vigyázzunk, hogy nemzeti becsületünket és függetlenségünket megtartsuk. Barátságára készek vagyunk, de szolgálásra nem vagyunk kaphatók. Hűséget hűséggel viszonzunk. Ezeréves hagyatékunkat hitvány vásári portéka gyanánt el nem adjuk. Ügynökökkel szóba nem állunk, még akkor sem, ha az idegen árut nemzetiszínű csomagolásban kínálják. De ragaszkodunk a mi keresztény lelkeségünkhöz, annak krisztusi értelmében, a keresztény testvériséghez és erkölcsöz. Senkit sem üldözünk, de védjük és segítjük azokat, akik hozzánk, mint keresztény magyar kisemberek legközelebb állnak.

Mi, akik a Gazdaszövetségben és a Faluszövetségben már három évtized óta gyako-

roljuk a keresztény népies agrárpolitikát, soha sem szerettük a hangos jelszavakat s a divatos programokat, amelyek a papiros türelmességére vannak alapítva. De annál kitartóbban mutatunk rá mindig a teendőkre, amelyekről a falu és a föld jobb sorsa függ. Az ujesztendőtől is azt várjuk, hogy félretéve egyszer már a vásári lármát, hadd jöjjenek a komoly tények: jobb, békésebb, igazabb magyar élet felé!

Kenyér és tűzhely! Ez a két dolog az, mely alapja minden emberi életnek itt a véges földön. *Olyan földbirtokpolitika a falu érdeke, amely több és jobb kenyeret ad a föld népének.* Mi örülünk, ha minél több önálló kisgazdaportá lesz a falvakban, de vigyázzanak az illetékesek, hogy politikai eszközök ne válják az áldott magyar föld. A pár év óta egymást követő birtokpolitikai törvények azt mutatják, hogy nem annyira törvény, mint inkább pénz kell az új kisgazdaságok létesítéséhez. Most a bérleti rendszerre térünk át, mert ehhez kevesebb pénz kell. Bizunk benne, hogy az embert és a kenyeret tartják szem előtt, ennek az új rendszernek a megvalósításánál. Sovány, köves földeket nem szabad parcellázni, hanem csak jó földet a kisemberek között. Arra is vigyázzunk, hogy senki kenyerét ne vesztse, hanem jobb és nagyobb kenyeret kapjon. *Gazdasági cselédek, aratók, sommások — elsőkké legyenek a bérleteknél, de a törpebirtokosok is kerüljenek belül.* Ha az élet szava érvényesül a divatos elméleti tanácsadókéval szemben, akkor földbirtokosok vezettek után létesül a beigért reform. Ha más irányban ke-

resik a megoldást, oda jutunk, ahova a „telepítésekkel” juttottunk. A falusi hitelszövetkezetek ott élnek a nép és a barázdák között. Bürokrácia ezeket nem tudja helyettesíteni.

A kenyér mellett a tűzhely az, amit az új esztendőből várunk. Husz év alatt kétszáz-ezer tűzhely épült fel a falvakban a nagy földreform keretében. Évek óta megakadt a tűzhelyek építése. Aki a falun segíteni akar, az segítse hozzá a kis falusi családok ezreit — talán százezer családot — hogy a juttatandó házhelyen egy kis kerttel a végében egészséges, izléses portát építsenek maguknak. *Nagyon olcsó, 20—30 éves lejáratu kölcsönpénz kell hozzá.* Többet ér ez, minden jelszónál melyek iránt — valljuk be — a falu népe ma már egészen közömbös.

Divatos nóták szövege el-

lenkezőre fordult a faluban, mert a magyar nép ragaszkodik templomához és ezeréves határaihoz. Ezen belül kenyér és tűzhely kell a falunak, melyre építjük a független nemzeti és gazdasági kultúrát. *A téli gazdasági iskolák félbemaradt rendszerének további kiépítése épp olyan szükséges az erős magyar honvédség föllállításához, mint a modern laktanyák hálózata. Állatvásáraink föllendítése sürgős és az állatexportegyezmények javítása a két baráti hatalommal, léteérdeke kisgazdatársadalmunknak. Bizalommal várja a falu a gazdálkodáshoz szükséges iparcikknek s különösen a vasárcikknek árának arányosítását is.* Mindez a mindennapi kenyérhez tartozik.

A kulturában erősödő föld népe, ha mindezt valóra váltja az ujesztendő, boldogan küldi fiait sorozásra a független Magyarország első véderőtörvénye alapján s a pántlikás rekruták büszkén fognak majd bevonulni, hogy folytatódjék Magyarország föltámadása...

Cefünt az ó-esztendő: éljen az ujév!

Most egy esztendeje az 1937. évet bucsuzató cikkünkkel ezekkel a mondatokkal fejeztük be:

„Mindezekből remény meríthetünk a jövőre. Ha, a sok nehézség ellenére, az elmúlt évben sikerült a népies agrárpolitika célkitűzései jegyében ilyen széles barázdát hasítani a magyar élet talajába, akkor reméljük, hogy 1938 végén már arról számolhatunk be, hogy a feltört talajba vetett mag termésének áldásaiból is részesedett a magyar föld jobbsorsra érdemes népe...”

S amikor ma végiglapozzuk a mult esztendő Vasárnap-jait, boldog örömmel állapítjuk meg, hogy hála Istennek jóslásunk bevált, még pedig nemcsak a magyar élet talajába vetett mag termésének örvendezhetünk, hanem ezt a talajt is sikerült — a Felvidék visszakértül részével — megnagyobbítani...

Huszonöt esztendő óta — hiszen 1914 január 1-je volt az utolsó békesztendő — ilyen év-fordulót nem ült a magyar. Megnagyobbodott ország népe halad a szociális, nemzeti politika útján, telve reményekkel, nemes célkitűzésekkel és duzzadó tetterrel... Ezt az erőt a most bucsuzatott esztendő eseményeiből meríthetjük. Talán nem volt még az emberiség történetében olyan esztendő, amelyben

annyi óriási jelentőségű esemény torlódott volna össze, mint az elmúlt évben.

Idézzük hát emlékünkből egy-egy mondattal a legfontosabbakat...

Bevezetül le kell szegyeznünk, hogy az egész esztendő Szent István tisztelőtének, a Szent Jobb csodájának jegyében és az Eucharisztikus Kongresszus hívó hangulatában telt

el. S úgy érezzük, hogy az eseményeknek Magyarországra annyira kedvező alakulása nagyrésztben vezethető vissza erre a bensőséges hitre és a Szent Jobból kiáradó, csodálatos, földöntúli erőre...

A nagy nemzetközi események sorában január 9-én Budapesten járt Ciano gróf olasz külügyminiszter és Schuschnigg volt osztrák kancellár, hogy megújítsák a római jegyzőkönyv megállapodásait.

Február hónapban vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország főméltósága Kormányzója, Lengyelországba utazott, ahol nagy ünneppel fogadták, újból hitet téve a lengyel-magyar barátság mellett. Ugyancsak februárban zajlott le Berchtsgadenben a Hitler-Schuschnigg találkozó, amelyet alig négy hét múlva,

március 12-én, Ausztriának Németországgal történt egyesülése követett.

Augusztusban, a szentistván napi ünnepségek után Németországra utazott a kormányzó pár, ahol káprázatos ünnepségekkel fogadták.

Ausztria és Németország egyesülése után egyre világosabban észlelhető volt, hogy Csehszlovákiát szét hullással fenyegeti az ország lakosságának többségét alkotó kisebbségeivel szemben tanúsított politikája. Hitler vezér és kancellár, amikor két-ségtelenül vált, hogy a csehek halogatással, ígérekkel akarják a kérdés intézményes rendezését elkerülni, erőlesen lépett fel és bejelentette, hogy a Szudétavidék átengedését követeli. A már-már küszöbön álló háborus bonyolalmaknak elejét veendő, Chamberlain angol miniszterelnök szeptember 15-én Berlinbe repült, majd szeptember 29-én Münchenben összeült a „négyhatalmi konferencia”, amely odaítélte a Szudétavidéket Németországnak.

Oktober 1-én a németek benyomultak a Szudétavidékre, 2-án pedig a lengyelek Teschenbe. Október 9-én megkezdődtek a komáromi tárgyalások, 10-én megszűntek a tárgyalások és Sátorajvaújult. A komáromi tárgyalások a cseh taktikázás miatt félbeszakadtak, mire

november 2-án Bécsben a német-olasz döntőbírák határoztak a Felvidék ügyéről.

November 5-én meg is kezdődött a visszaitélt területek megszállása. Ezekben az ünnepi napokban Magyarországra érkezett Rothermere lord; Komárom és Kassa megszállásakor pedig csapataink élén a főméltóságú Ur vonult be az ősmagyar városokba. A nemzetközi érdeklődésre számot tartó események sorában december 19-én újból Magyarországra érkezett Ciano gróf.

Az esztendő folyamán a spanyolországi kérdés rendezése érdekében nagyfontosságú tárgyalások folytak a nagyhatalmak között, amelyeknek eredményeképpen megkötötték az angol-olasz egyezményt; viszont Olaszország gyarmati igényeisei — különösen Tunisz — miatt bizonyos feszültség támadt Olaszország és Franciaország között.

Nagyjelentőségű, korszakalkotó események történtek a magyar belpolitikában is. A magyar politika célkitűzései között egyre nagyobb szerep jutott a falvak népének. Januárban a TEBE és a GyOSZ 3.5 milliót bocsátottak a kormány rendelkezésére a falu egészségügyének javítására.

Ebben az évben került tető alá a mezőgazdasági munkások öregségi

biztosításáról szóló törvény. Február 5-én alakult újra a Mezőgazdasági Szociálpolitikai Tanács, amelynek elnöke Mayer János, a Falu-Gazdaságvétség elnöke lett. Február 15-én zajlott le a falvak kisembereinek hatalmas gazdasági erőssége, az Országos Központi Hitelszövetkezet ötvenéves jubileum közgyűlése; március 5-én hangzott el Darányi Kálmán akkori miniszterelnök győri szövege az öt éves programról, egymilliórdos behatározásról, hadseregünk és a falu fejlesztéséről.

A csehszlovákiai kérdés ekkor már élénken foglalkoztatta a magyar hivatalos köröket, de a társadalmat is, amely a Revizós Liga április 24-iki nagygyűlésén hatalmas demonstrációt rendezett a revízió mellett.

Május 13-án lemondott a Darányi-kormány és Imrédy Béla vette át a kormány vezetését a szociális és népi program jegyében. Ebben a hónapban, 22-én, nyílt meg az Eucharisztikus Kongresszus, amelyen a kormány képviselői Pacelli biboros-államtitkár jelent meg. Május 22-én avatta vitéze a főméltóságú Kormányzó Ur

Imrédy Béla miniszterelnököt.

A szentévek kimagasló eseménye volt a Szent Jobbot országos utrávivő Aranyzent utja is.

Junius 18-án ünnepelte meg halálát szívvel, ünneplő lélekkel az ország a Kormányzó Ur 70-ik születésnapját.

Junius 23-án tartotta meg a szövetség Magyarország a „Hangya” kongresszusát, hitet téve a jobb magyar sorsot biztosító szövetkezeti gondolat mellett.

Julius 17-én Imrédy Béla miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszter Bécsbe utaztak. Augusztus 18-án zajlott le Székesfehérvárott a Kormányzó jelenlétében a Szent István országgyűlés.

Szeptember 4-én Imrédy Béla Kaposvárott nagy beszédben ismertette belpolitikai célkitűzéseit, majd 20-án a külügyminiszterrel együtt és a vezérkar főnökével Berlinbe utazott.

November 15-én újraalakult az Imrédy-kormány, amely 23-án ismét lemondott, azonban a főméltóságú Ur nem fogadta el a lemondást, csupán

Kánya Kálmán külügyminiszter vált ki a kormányból.

Történelmi jelentősége volt a december 5-iki országgyűlésnek, amelyen először jelentek meg a felvidéki képviselők.

A szociális intézkedések egész sora vitt enyhülést a trianoni magyar sors keserűségébe. A hosszú sorból csak a mezőgazdasági munkások öregségi biztosítására, a cukor árának 20 százalékos mérséklésére, az új falusi orvosi állások rendezésére, a parlagbírtokok igénybevétele, a mezőgazdasági termékek legkisebb árának megállapítására és a különféle védőeszközök ármentéklésére vonatkozó intézkedéseket említjük meg.

A Falu-Gazdaságvétség egész évi munkásságáról ezuttal nem kívánunk részletesebben megemlíteni, úgy érezzük, hogy olvasóink velünk együtt hálát adnak az Istennek, hogy az elmúlt esztendő a Falu-Gazdaságvétség két évtizedes működése alatt elvetett magok érlelésének egyik első esztendeje volt... Kezd beérni az agrár-gondolat vetése...

A második zsidótörvény

Pénteken, december 23-án nyugtosta be Tassódy Nagy András igazságügyminiszter a zsidók közeleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló törvényjavaslatot, amelynek alapelveit és indokolását a következőkben ismertetjük.

Az új zsidótörvény leszármazási alapon rendezi a zsidókérdést és hat százalékból állapítja meg az országos arányszámot.

A magángazdaságban 12 százalékból az arányszám.

Egyes ágazatokban a hádiérdemeket szerzett zsidók az országos arányszám fölött további 3 százalékból felvehetnek. Zsidó nem lehet a jövőben köztisztviselő és alkalmazott az államnál, törvényhatóságnál, közszénel, vagy köztisztviselőnél, köztisztviselőnél, közüzemnél zsidót nem lehet felvenni. Még hadi érdemek alapján sem.

A kamarákban csak hat százalékból zsidó lehet.

Az újságok, színházak és filmvállalatok vezetői csak keresztények lehetnek.

Foglalkozik a rendelet a zsidók állampolgárságával is. A jövőben csak leszármazás útján szerzhet magyar állampolgárságot. Ez a korlátozás nem terjed ki a visszahonosításra. A törvény azonban felhatalmazza a belügyminisztert, hogy hatálytalansítsa az 1914. évi július 1. napja után magyar állampolgárrá lett annak a zsidónak honosítását (visszahonosítását), akit életviszonyai nem utalnak arra, hogy az ország területén maradjon. Hatálytalansítani kell a zsidóknak visszaélés útján megszerzett magyar állampolgárságát, s a honosítás megszüntetésével a névváltoztatás engedélyezését is hatálytalansítani kell.

A zsidók választójoga is módosul. Ezt a jogukat az általános választásokot követő 30 napon belül elkülnönyre gyakorolják.

Külön zsidó listára szavaznak. A zsidó képviselők száma az országgyűlési képviselők hat százalékát teheti.

Törvényhatósági bizottságok és községi képviselőtestületek tagjai is csak hat százalékból lehetnek és csakis zsidók választása alapján,

még akkor is, ha a községben, vagy városban a zsidóság arányszáma ennél nagyobb.

Állami egyedárusítást zsidó nem kaphat.

A meglévő egyedárusítási jogokat öt éven belül fokozatosan meg kell vonni.

Megfelelő arányszámra szorítja le a törvény a zsidóknak a közszállításokban való részvételét is. Ennek az arányszámnak öt év alatt a hat százalékot kell elérnie.

Arról is intézkedik, hogy zsidók számára iparigazolványt, illetve ipar engedélyt mindaddig nem lehet kiállítani, amíg számuk közésgenként 6 százalékra nem csökken.

A törvényjavaslat zsidóknak számítja, aki az izraelita hitfelekezet

tagja, vagy a törvény hatálybalépésekor annak tagja volt. Akinek mindkét szülője az izraelita hitfelekezet tagja, vagy tagja volt. Továbbá a félvér zsidót. A félvér zsidónál azonban lehet kivétel.

Ha szülei 1938. január 1-e előtt kötötték házasságát és a házasságkötés alkalmával már mindketten keresztények voltak, s azok is maradtak, a félvér nem számít zsidónak.

A törvényjavaslat indokolása megállapítja, hogy a zsidóság magát elkülönítő zárt fajfaj, amelyet 200 milliónyi négygyűri igyekszik kiszorítani magából. Az első zsidótörvény nem volt megfelelő. Céljai nem érvényesülhettek és a Felvidék visszacsatolása miatt a zsidóság arányszáma is megváltozott.

Magyarok szabadulása a cseh bőrfőnökből

A Felvidék visszacsatolásával kapcsolatban katonai intézkedések közben a csehek számos magyart vetettek fogságba, akiknek sorsa erősen nyugtalanította a nemzeti közvéleményt. Ezt a nyugtalanítást még fokozta, hogy a cseheknek abban az időben statárium volt érvényben.

A magyar kormány azonnal sorozatos intézkedéseket tett. Folyamatba a 343 magyar fogoly érdekében,

akiket Munkács és Illaván börtönöztek be. Csáky István gróf jelenlegi külügyminiszter, akkor még Kánya Kálmán kabinetfőnöke, már október 14-én közbenjárta Rómában Pacelli biborosnál s az olasz kormánytól és azt az ígéretet kapta, hogy a magyar foglyok nem kerülnek rögtönítelő bíróság elé. Még október elején a kormány a német kormány közbelépését is kérte, ami meg is történt.

A hosszas tárgyalások közben természetesen magyar részről is történtek szükségszerű örízetbevételek.

Most a magyar és cseh-szlovák viszonylatban

a politikai foglyok kölcsönös amnesztijára vonatkozó tárgyalások eredményével befejeződtek s a cseh-szlovák köztársaságban politikai okokból fogságban tartott magyarok szabadonbocsátása és hazatérése már a közeli napokban meg fog történni.

A Mezőgazdasági Szociálpolitikai Tanács ülése

Az Országos Mezőgazdasági Szociálpolitikai Tanács december 22-én ülést tartott Mayer János ny. miniszter, a Falu-Gazdaságvétség elnökének elnöklése mellett. A Tanács a Felvidék szociális kérdéseinek előkészítése és tárgyalása iránt tette meg a lépéseket és ebben az ügyben külön felvidéki bizottságot alakított. Ugyanezen az ülésen a Tanács a munkabérvizonyok országos rendezésének kérdését vette tárgyalás alá, majd Pernecky Béla dr. miniszteri titkár a mezőgazdasági munkaviszonyok rendezésének kérdéséről tartott előadást. Az előadás után Csergő Károly dr. ügyvezető elnök terjesztette elő javaslatát.

A hegyközségekről

Írta: SZABÓ SÁNDOR dr.

A szabad gazdálkodás és gazdasági szabadság elvei, — a földnek a kötöttségtől való megszabadulása után — szabadon érvényesültek a mezőgazdálkodás kérdéseiben is.

A szabad forgalom, a szabad verseny és az ezekből folyólag előálló kihatásokkal mindaddig nem törődött az állami hatalom, amíg annak következményei az ő számára is új gondot nem jelentettek. Amikor az értékesítés tekintetében új megoldásokról kellett gondoskodnia az államnak, — mint az összes állampolgárok boldogulásának művelésére hivatott legfőbb társadalmi intézménynek — akkor a termelés irányításának gondolatával is természetesen foglalkoznia kellett. Így jöttek létre a kötött gazdálkodásnak különböző törvényesen és intézményesen életrehozott szervei.

A hegyközségek gondolata a magyar törvényhozásban már nem új, mert már a XVIII. század elején is létesítettek a szőlősgazdák minden törvényes kényszer nélkül hegyközségeket, azonban törvényhozásunkban ezzel a kérdéssel először az 1894. évi XII. tc.-nek 8-ik fejezete foglalkozik. A hegyközségi társulásban a szőlőműveléssel foglalkozó mezőgazdasági népességnek és gazdáknak külön érdekképviseleti jelentkeznek ezek szervezeteiben. Ez érdekeltség megszervezésének elmaradása, bár nyilvánvalóan hátrányt jelentett a szőlőműveléssel foglalkozó népesség szempontjából, mégis érthető is volt, mert az egymástól távol fekvő, szét-szórt érdekelteknek a szervezkedés tekintetében reájuk háramló nehézségeket nem sikerült elosztalni, miélt is a törvényhozásnak kellett ezt a kérdést is megoldani. Ez okból már előbb, az 1929. évi XVII-ik tc., majd ennek hatályon kívül helyezése mellett az 1938. évi XXX. tc. és ennek végrehajtása tárgyában kiadott 85.000/1938. számú földművelésügyi minisztériumi rendelet szabályozta a hegyközségek életrehozását és feladatait.

Ez a törvény egy érdekes, — ugynevezett kényszerűtársulással fogja egybe az érdekekazonosságban álló szőlőművelő gazdavidágot, hogy ezáltal a termelés, a közös veszély elleni védekezés és a közös értékesítés tökéletesebb megoldása érdekében egyséjű, egyséjűtű erőfeszítésre képesítse és serkentesse őket. A hegyközségi törvény kihirdetése — 1938. évi július 28-án történt meg — a törvénytarban és attól a naptól számítandó 4 hónap alatt, tehát 1938. november 30-ig kellett volna megalkotni az országban mindenütt a hegyközségeket. Ott, ahol a hegyközségek megalakítása nem történt meg, vagy nem teljesen ment végbe, a törvényhatóságok első tisztviselőinek, tehát az alispánoknak és a törvényhatósági városok polgármestereinek adja meg a törvény a jogot és szabja meg kötelességképpen, hogy a hegyközségeket a törvény parancsa folytán meg kellett alakítani további 30 nap alatt, vagyis 1938. évi december hó 28-ig mindazonban a községekben, ahol legalább 50 kat. hold kiterjedésű terület van gyümölcsfával vagy szőlővel betelepítve.

Az ország szőlőművelő lakossága az ő különös érdekeit képviselni hivatott ezzel a törvénnyel szemben meglehetősen ismeretlenül, tájékozatlanul, sok helyen pedig tartózkodással viselkedtek. Magyarországon a hegyközségi törvény végrehajtási rendeletének megjelenése napján, tehát 1938. október 30-án a csanakmagyarországi részekben betelepített gyümölcsös területre 345.564 kat. hold; szőlőterületre 368.769 kat. hold esik, — a kettő együtt 714.333 kat. hold kiterjedésű. Ez a terület igen sok kisbirtokos és törpebirtokosnak tulajdonképpen oszlik szét, így azok a kérdések, amelyek a hegyközségi törvény által szabályozás alá jutnak, a magyar földművelő lakosság

millióit érdeklik. Mint ahogy a téli pihenést a tavaszi ébredés váltja fel és a munka minden időben szüntelenül feladatokat ró a szőlőművelő lakosság elébe, vagy a termelés, vagy az értékesítés vonatkozásába, tulajdonképpen a hegyközségek érdekelt-

ségének feladataival és kérdéseivel állandóan kellene foglalkozni.

Most és a következő számokban egyelőre a jelenben végrehajtásra kerülő törvénynek e tárgyban intézkedéseivel fogunk kivonatban foglalkozni. (Folytatjuk.)

Nyitrai agitátorok véres tüntetésbe lovalták a nagysurányi szlovákokat

Sajnálatos esemény színhelyévé tette meg a visszacsatolt Nagysurány községet elvakult szlovák agitáció. December 24-én, az éjjeli mise után ugyanis a községtől lakosság felvonul a csendőrsors élé és a községnek Csehszlovákiához való visszacsatolását követelte.

Amikor a tömeg magatartása fenyegetővé vált, a csendőrök a tüntetőket békésen szétoszlatták. Másnap, karácsony első napján délelőtt, a mise után megismétlődött a tüntetés, ekkor azonban már késekkel, kövekkel, botokkal felfegyvereztetten vonult fel a tömeg a csendőrsors élé.

A csendőrök — mivel a békés feloszlítás nem sikerült, — szorongatott helyzetükben fegyverüket voltak kénytelenek használni. A fegyverhasználat követ-

kezében egy személy meghalt, néhányan pedig megsebesültek.

A sajnálatos esemény ügyében megindított vizsgálat során megállapítást nyert, hogy az utóbbi időben a szlovákiai Nyitra-ról röplapokkal igzták a Csehszlovákiához való csatlakozás érdekében. Magyar illetékes tényleg sajnálkozással állapítják meg, hogy a Nyitráról irányított agitáció ugy látszik a magyar-szlovák jószomszédi viszony megzavarását tűzte ki céljául.

A magyar kormány egyébként diplomáciai magyarázatot kért a prágai kormánytól azért a veszedelmes szlovák agitációnak, amelyet magasállású szlovák politikusok írásban és a rádió igénybevételével magyar területen megindítottak.

Egy millió hold föld várja az új kisbérleket

A zsidótörvényjavaslat benyújtását megelőzően, a *Nemzeti Egység Pártja*, értekezletet tartott, amelyen az igazságügyminiszter ismertette a törvényjavaslatot, amit a párt egyhanguan elfogadott.

Ezen az értekezleten vitéz Imrédy Béla miniszterelnök nagyobb beszédet mondott, amelyben a földbirtokjavaslattal is foglalkozott. A zsidókérdés rendezésével kapcsolatban — mondotta többek között a miniszterelnök — a kormány egyrészt *leereszti a sorompót a zsidók új birtokszerezése előtt, másrészt keresztülviszi a zsidó tulajdonban lévő birtokok fokozatos visszavezetését a kisemberek kezébe*. Amint a földművelésügyi miniszter egészségi állapota megengedi, a javaslat nyilvánosságra kerül.

A földbirtokpolitikai javaslatban

elsősorban nagyarányú kisbérleti akcióról van szó.

A kötött birtokoknál, jogi szemérmények kezén lévő birtokoknál, zsidó birtokoknál 300 katasztrális holdon, egyéb birtokoknál 500 katasztrális holdon felül a birtok bizonyos hányada kisbérletek céljára igénybevehető. *Kérlekén egy-millió katasztrális hold az a földmennyiség, amely ily módon rendelkezésre kerülhet.*

Ezt az akciót nem lehet egyszerre lebonyolítani. A földbirtokpolitika szervezésében egybe kell oltadnia a gazdaságpolitika egyéb ágaival, mindig azt a nagy célkitűzést tartva szem előtt, hogy minél több önálló kisegisztenciát kell teremteni.

Az eddignél körülbelül négy-szerte erősebb tempót akarunk elérni, hogy megfelelő

és egészséges legyen a birtokmegosztás.

Végül kijelentette a miniszterelnök, hogy a zsidójavaslattal összefüggő földbirtokpolitikai javaslat benyújtásának késedelme csak néhány napot jelent.

BELPOLITIKA

Imrédy Béla miniszterelnök lép fel Onodon

Vitéz Imrédy Béla miniszterelnök elvállalta az ónodi választókerület jelölését. A miniszterelnök lapunk megjelenése után, december 30-án, mondotta el programbeszédét, amelyet a *Vasárnapp* következő számában fogunk ismertetni.

December 30-án vette át Csáky István Ózd mandátumát

Csáky István gróf külügyminiszter, tudvalelővén, elvállalta az ózdi választókerület jelölését. Minthogy a megszabott határidőig ellenjelölt nem akadt, Csáky István gróf a kerület egyhangulag megválasztott képviselője lett. Mandátumát december 30-án vette át Ózdon, a választók lelkes ünnepeinek közben.

Benyújtották a zsidótörvényjavaslatot a Házbán

A képviselőház december 23-iki formális ülésén, *Tasnády Nagy* András igazságügyminiszter benyújtotta a kormány zsidótörvényjavaslatát, amelyet a *Vasárnapp* más helyén ismertettünk. A képviselőház legközelebbi ülését január 12-én tartja.

A felsőház megszavazta a munkások családi pótlékáról szóló törvényjavaslatot

A felsőház december 22-iki ülésén megszavazta a munkások gyermeknevelési pótlékáról szóló törvényjavaslatot, valamint a köztisztviselők kormiótlékáról és családvédelméről szóló javaslatokat.

A falu mint tengely...

A mai külpolitikai irányzatokat általában egy-egy tengelyhez kapcsolják, így fűződik például a magyar külpolitika a Berlin—Róma tengelyhez, de van Páris—London tengely is, nem beszélve az egyéb külpolitikai tengelyekről. Vitéz Imrédy Béla miniszterelnök most korszerűen határozta meg belpolitikai célkitűzéseit, amikor kijelentette a gávai választókerület küldöttsége előtt, hogy politikája tengelyévé a falut tette meg. Hangsúlyozta, hogy a sokáig elhanyagolt faluért kiván dolgozni, hogy az néhány év múlva még nagyobb bizalommal és anyagiilag megerősödve nézhessen a jövő felé. Egy másik — az ónodi választókerület — küldöttsége előtt, ugyancsak azt hangsúlyozta, hogy a falusi milliók élet-sorsának javítását tekintet legközelebbi feladatának.

A falu népe, amely érezte mellőzést, türelmesen és bizakodással várta, hogy a magyar sors intézése olyan férfi kezébe kerül, mint Imrédy Béla, aki felismeri a falu népének értékeit és nem csak szavakkal, hanem tettekkel is segítségével siet a magyar föld szerelmeiseinek. Hálát adunk a magyarok Istenének, hogy ez a kor elkövetkezett és végre a falu népe nemcsak a magyar életnek, hanem a magyar belpolitikának is alapjává válik. A legelsőbb, de csak most felfedezett tengelyhatalom hűségesen és szilárdan fogja beteljesíteni a hozzáfűzött várakozásokat e téren is...

NAGYVILÁG

A karácsonyi ünnepek valóságos fegyverszűnetet eredményeztek a külpolitikai események frontján. A francia—olasz viszonyt azonban még az ünnepi hangulat sem állíthatta helyre: Olaszország felmondta az 1935-ben kötött olasz-francia egyezményt. Franciaország válaszjegyzékében megfoglalt el olyan álláspontot, amely a további tárgyalásoknak elejét venné, úgy, hogy a világ diplomáciai köréi még mindig bizakodással tekintenek a jövő elé. *Daladier* francia miniszterelnök január másodikán Korzikába és Észak-Afrikába indul. A két nagyhatalom között, hir szerint, *Chamberlain* angol miniszterelnök fog közvetíteni, hogy a helyzet további elmérgesedésének eleje vétesse.

Ciano gróf budapesti látogatása, amint azt már jeleztük, élénk és kedvező visszhangot keltett a világsajtóban. A belgrádi lapok is hosszasan foglalkoznak Magyarországgal és azt a reményüket fejezik ki, hogy hamarosan sikerül végleg rendezni a magyar-jugoszláv viszonyt.

Az Amerikában élő kárpátorszoki szervezetei és egyesületei, ismételten sürgönyben kérik vitéz Imrédy Béla miniszterelnököt, hogy vesse latba minden erejét az egész Kárpátorszországnak Szent István Birodalomához való visszacsatolása érdekében.

Minden hangszer

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hírneves **Reményi Mihály** hangszertelepén. Budapest, VI./15, Király-utca 58-60. Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet

Németországban járt munkástestvéreinkhez!

Eddig közel ötmillió pengő érkezett haza

Amikor elsősorban is meleg szeretettel és őszinte jókívánságokkal köszöntjük az Újesztendő hajnalán a Németországból hazaérkezett magyar munkástestvéreket, örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy köszönetet is mondjunk nekik azért, hogy hűségesek maradtak az idegenben megismert és megszeretett barátjukhoz, a Vasárnap-hoz. Azokra a felhívásainkra, amelyeket hozzájuk intéztünk, tömegesen és sorra érkeznek még most is a meleghangú levelek és jelentkezések a lap olvasótáborába. Csak azt hangsúlyozhatjuk ezúttal is, amit már számtalanszor megírtunk és igyekeztünk eddig be is bizonyítani, hogy mindenkor szeretettel és együttérzéssel iparkodunk minden bajukban, kétség, útkben segítségükre lenni a hozzájárulóknak...

Megállapítjuk azonban azt is, hogy nemcsak mi nem csalódtunk a magyar munkástestvérekben, de nem csalódtak bennük a magyar királyi kormány sem, amely a németországi munkaközpont megszervezte a számukra. A magyar munkások ugyanis nemcsak munkában, teljesítményben, józan magatartásban vettek fel győztesen a versenyt a Németországban foglalkoztatott soktizedzerjén idegen nemzetiségű munkással, hanem takarékoság, kötelességtudás tekintetében is a legkülönbek bizonyultak. Az Országos Központi Hitelszövetkezet eddigi statisztikai megállapítása szerint ugyanis

eddig közel ötmillió pengőre rug az az összeg, amelyet a munkások Magyarországra hazaküldtek itthonmaradt családtagjaik részére, vagy saját nevére takarékbetéttül.

A magyar munkások az idegenben végzett munkájukkal tehát ötmilliót meghaladó összeget szivattyúztak be a magyar gazdasági élet vérkeringésébe. Ez a szám egyelőre természetesen még nem végleges, sőt lényeges emelkedésére lehet számítani, mert amint tudjuk, a munkások százeai elutazásuk előtt még nagy összegeket adtak át a munkaadóknak átutalás végett.

A Németországban járt magyar mezőgazdasági munkások elmúlt esztendőjének tehát ugy erkölcsi, mint anyagi mérlege kedvező; reméljük, hogy ez az esztendő még kedvezőbb, még több örömethozó lesz...

ÜZENETEK

Csikós Ferenc, Apátfalva: Az OKH-hoz csak 238 RM érkezett. Ezért jár 379 P, melyből levonta az OKH Sipos Mátyas és neje utazási előlegét. A hiányzó pénzt illetőleg érdeklődjék a volt munkaadónál. — Nagy József, Szentistván: Közlje az OKH-val (Budapest, Nador-u. 22.) címét, hogy hol adták fel és mikor az összegeket és kiknek a címére? — Fekete Gyula, Lentszombathely: Ha pontos címet adtak munkaadójuknak, hogy hova küldje a pénzt, ugy azt idejében meg fogják kapni. — Havorka György és Tóth János, Tótkomlós: Az OKH-hoz csak 35 RM érkezett. Érdeklődjék meg volt munkaadójuknál, hogy mikor adta fel a pénzt, s kéri meg, hogy ő kint reklamálja meg. — E, Szabó István, Nagykamarás: Az OKH kiküldte a nagykamarási hitelszövetkezethez szeptember 26-án. — Takács György, Tiszafüred: 100 RM-ért 158.50 P-t ad és adott az OKH változatlanul. Azoknál, akik előleget kaptak, levonnak 21 P-t (Ausztriánál 16 P-t) és így 100 RM-ért 137.50 P-t fizetett az OKH, ha a levonás megtörtént. — Jobbágy Sándor, Bogács: November 18-án elküldte az OKH. — Baksa István és neje, Szertornya: Az OKH-hoz csak 305 márkát érkezett. Érdeklődjék meg volt munkaadójuknál. — Mihályka Sándor és Julianna, Nádásd: A reklámát összegeket az OKH már kiküldte. — Mező József, Mezőkövesd: Pénzküldés után van. — Fekete Sándor, Csécsé: Legyen nyugodt, a 60 RM-t is meg fogja kapni. 100 RM-ért november 7-én elküldött az OKH. — Fekete József és Dezső pénzből szabályos levonás történt. Amire hivatoznak (100 RM-ért 158.50), az levonás nélküli tétel. 130 RM-ért jár 206.50 P, ebből levonás 21 P, tehát marad 185.50 P. — Nagy Albert, Mezőcsát: A pénz után. Az OKH már elküldte. — Vlasich Jánosné, Horvátzsidány: Pénzt december 2-án az OKH elküldte. — Id. Kovács

László, Döröske: A pénz megérkezett (48 RM). Ellenértéke (76.86 P) már utban van. — Hegyi Sándor, Ostoros: Pénzüket utban van, december 1-én elküldte az OKH. — László Kálmán és Horváth Margit, Daraboshegy: Irják meg pontosan németországi munkaadójuknak nevét és címét. — Németh Lajos, Döbörhegy: Pénz utban, december 20-án kiküldte az OKH. — Hajdu József, Szeghalom: Hajdu József és neje megbízásából szeptember 20-án kiküldött az OKH 70 RM-át a szeghalmi hitelszövetkezet utján, Komlókert 1661 címre. — Sárközi László, Békés: November 25-én és október 14-én kiküldte az OKH a pénzt, A reklámát összeg még nem jött meg. Legyenek türelmesek! — Czifák Péter, Bördöd: A tej- és cukorakerke ügyében forduljon a zalaegerszegi Stefánia Szövetkezet legközelebbi fiókjához. A jövő évi szerződésekről a Vasárnap kellő időben értesítést fog közölni. — Timár Lajos, Endröd: Sajnálattal értesültünk értékes csomagjuc elvesztéséről, sajnos, azonban ebben az ügyben semmit nem tehetünk. Reméljük, hogy feljelentésük talán mégis eredményre vezet. Üdvözlés. — Mezőkövesdi előfizetőinket kérjük, hogy szólnának Krista József és Nyeste Gáspár előfizetőinknek, hogy közzéljék közelebbi címüket, mert az újság és a naptár visszajuttat éltelen címzés miatt. — Azoknak levele, akik még Németországból fordultak hozzánk, nem tudjuk a választ megadni, mert magyarországi címüket nem közölték. Tessék tehát a mulasztást pótolni.

A mezőgazdaság helyzete

Az Országos Mezőgazdasági Kamara az év végével általános összefoglaló képet adott a mezőgazdaság helyzetéről. A jelentésből kitűnik, hogy

a mezőgazdasági értékesítés terén pangás mutatkozik,

a mezőgazdaság mégis kedvezően ítéli meg a helyzetet, amit az bizonyít, hogy a földárak szilárdulnak és fokozódik az érdeklődés a haszonbérletek iránt is.

A jelentés elsősorban megállapítja, hogy a kedvező időjárás lehetővé tette a mezőgazdasági munkálatok befejezését. A munkáshányi eredményeképpen a férfi napszámhárek 3-4, egyes helyeken 5 pengőre is emelkedtek.

A terményértékesítés terén meg-

lehetősen lanya irányzat alakult ki; a szarvasmarhaállomány lassan az egész országban átvészelt a száji- és körfőfajást,

a gazdaközönség azonban természetesen súlyosan sínyli még az állatállomány leromlása és a tejhozam csökkenése következtében előállott károkat. Az állatértékesítési piac helyzete nem mondható kedvezőnek.

A gyümölcskivitel értéke az 1938. évben 8.2 millió pengő értéket ért el.

Az előző esztendőben 9.5 millió pengő értékű gyümölcsöt exportáltunk, az 1938-iki termés azonban tudvalevően lényegesen gyengébb volt az előző évinél, tehát ez elért összességű eredmény kedvezőnek mondható.

zödek a kendergyárakkal és a feltételek az itt ismertettekél kedvezőtelenebbek, akkor ugyanezek a feltételek lesznek rájuk is érvényesek.

A fűszerpaprikára vonatkozó szabályok alkalmazása a Felvidéken. A földművelésügyi miniszter rendelkezést adott ki a fűszerpaprika feldolgozásának, minősítésének szabályozása tárgyában kiadott rendelkezéseknek a visszacsatolt felvidéki területeken való alkalmazásáról. A rendelet szerint a visszacsatolt felvidéki területeken természetesen fűszerpaprika feldolgozásának ellenőrzését és minősítését az Országos m. kir. Chemia Intézet végzi. Ha az Intézet minőségmegállapítása ellen a grófútt 15 nap alatt fellebbezssel él, azt további rendelkezésig a katasztrófai felügyelőség által bízottsághoz kell feltétlenül fordítani. A visszacsatolt felvidéki területeken természetesen illetőleg örült fűszerpaprika burkolatú (zsák, csomag, stb.) olyan minősítőjegeket kell alkalmazni, amelyeken „Magyar paprika” jelzés van.

Nem gazdaságos a sertés- és baromfi tenyésztés

a törvényesen védett Rákoshegyi baktériumölő

nélkül. Kapható és megrendelhető csak
IFJ. AULICZKY OTTÓ
Budapest, VII, Dohány-uca 84, II. sz. 2
Árak: Demijonnal az Budapest
3 4 5 8 10 15 20
370 480 710 910 1080 1670 2120

Tanuőségos prospektus e lap olvasóinak ingyen!

Ingyen csemegeszőlő-oltó- vessző a direkt-termő szőlők átoltására

Mint ismeretes, a hegyközségi törvény szerint a közvetlenül (direkt) termő amerikai fajtaikkal telepitett szőlőket 1941 végéig ki kell vágni, vagy át kell oltani. Mindazoknak a két hatastrális holdnál nem nagyobb közvetlenül (direkt) termő amerikai szőlővel rendelkező szőlőbirtokosoknak részére, akiknek a szőlőművelés főjövdelemforrása, átoltás céljára az 1939 tavaszán a csomagolási és szállítási költségek utánvételezésével ingyen fog a földművelésügyi minisztérium csemegeszőlő-oltóvesszőket kiosztani. A hegyközségi törvényben a kataszteri holdanként megállapított kártalanítás összegéből az átoltás ingyen kiosztott szőlővesszők értéke fejében kell, holdanként 80 pengőt hoz levonásba a minisztérium. Az ingyen csemegeszőlővesszők igénylését az illetékes községi előjáróságnál (városokban a polgármesternél) legkésőbb 1939 január 31-ig kell bejelenteni.

Nem szabad papirból cipőt, csizrát előállítani

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében olyan cipőt, csizrát és más lábbelit, amelynek talpa papirosból vagy papiros felhasználásával készült, előállítani vagy forgalombahozni nem szabad. Olyan cipőt, csizrát és más lábbelit, amelynek talpbélése, kérgé vagy lábözmetéte (talpközép-kitöltő része), továbbá csizmaszára papirosból vagy papiros felhasználásával készült, a rendelet hatálybalépése után előállítani és 1939 december 31-ike után forgalomba hozni nem szabad. Az előző bekezdésben foglalt rendelkezés nem vonatkozik a bálí és egyéb női divat félcipőkre.

A „Hangya” és a keresztény kereskedelem

Legutóbb egy olyan kijelentés hangzott el, amely a „Hangya”-szövegeketek azzal vádolta meg, hogy a keresztény kereskedelem érdekei ellen tőrnek. A „Hangya” igazgatósága a szóbanforgó kijelentéssel kapcsolatban megjegyzi, hogy exportkedések tárgyalásánál a „Hangya” Szövetkezeti Központ mindenkor figyelembe vette a keresztény kereskedelem szempontjait is és csupán arra ügyelt, hogy a termelő gazdaközönség érdekei mellett sérelmet ne szenvedjenek.

Minden gazda használjon korszerű csávázószer!

Ilyen az

ABAVIT

liganyos por- és nedvescávázó szer

Kartelen kívül, mérsékelt áron szállítja
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Bpest, V., Alkotmány-u. 26. Tel.: 111-236, 127-336.
Kirendeltségei: Debrecen, Győr, Lepsény, Szolnok, Szombathely, Nyiregyháza.

Gazdatudnivalók

A BOR PENESZE

A bor penésze a borhíabak közé tartozik. Ez a hiba onnan származik, hogy a mustba vagy a borba idegen alkotórészek kerültek, vagy olyan anyagokkal keverték a must, illetve a bor érintkezésbe, amelyekből ez a kellemetlen, hátrányos tulajdonságot felvette. Emellett a borknak egyetlen lényeges alkotórésze se szenved változást.

Gyakran előfordul, hogy egyidőben péssél, de több hordbóba öntött mustok borai közül csak egy hordbóba mutatkozik penészszag, míg a többi hordbó bora tiszta, annak ellenére, hogy szűretekor bizony akadt rothadt és penészes szőlő is. Ilyen esetben a penészes oka csak a hordbóban keresendő. A rosszul gondozott és kellő időben be nem kénezett üres hordbó belső felületét ugyanis penész vonja be és ha az ilyen hordbóba bort töltünk, mielőtt alaposan kitisztítottuk volna, akkor a bor már rövid idő alatt kellemetlen penészt kap és fogyasztásra alkalmatlanná válik.

Ha a penész a hordbóban friss, akkor a bor penészes lesz. Ha pedig a penész már régen betelepült a hordbóba és a fájába is behuzódott, akkor már a bor dohos lesz. Olvan hordbóba, amely — mint mondani szokták — „a kényt nem veszi be”, bort tölteni nem szabad. A legtöbbször az ilyen beteg hordbó tisztításához nem értenek. Az alapos és szakszerű tisztogatás ilyen esetekben csak kifenekelés mellett végezhető. Kezdjük hidegvíz átkelésével. Kár volna kezdetben gözölni a hordbó keféles helyett, mert a forró víz vagy gőz nemcsak, hogy nem távolítja el a penészt, hanem még inkább belevizsi a kellemetlen szagot a fába. A gözölés csak akkor következzék, mikor a hidegvíz kefélet befejeztük.

Ami most már az ilyen beteg borok javítását illeti, a gyengén penészes, vagy dohos bor — ismételt fejtegetésekkel, kénezéssel, szűréssel, derítéssel — megjavítható. Mindenekelőtt legfontosabb az, hogy a bor a penészes hordbóból kikerüljön. Erősen penészes borból a kellemetlen penészt a hollandi szűrőn — szűrőszőn hozzáadásával — eszközölt szűréssel lehet kivenni. A penészes erőssége szerint 100—150—200 gramm szénpor, vagy eponitot keverünk a borba, úgy, mint ahogy a derítőanyagokat szoktuk a megvárjuk, amíg a szénpor, vagy eponit leülepedik, esetleg derítéssel segítjük elő a leülepedést. Esetleg megszűrjük a bort. Ha egyszer ilyen kezelés nem segít, akkor meg kell ismételnünk.

Ha a bor az ilyen kezelés következében esetleg veszítene zamat- és szaganyagából, akkor később háziasítással javíthatunk rajta. Esetleg az újra való áterjesztéshez is folyamodhatunk.

A KONYHAKÖMÉNY TERMELESE

Talajban nem válogatós. Legjobban a mészben hiányt nem szenvedő középkötött talajt kedveli; legjobban megfelelnek a dunántúli és felvidéki dombos területek, hol a levegő elég páras. Földjét ősszel jól meg kell szántani, míg tavasszal, a vetés előtt csak porhanyítani. Közvetlen alája ne trágyázzunk; legjobb, ha az előveteménye trágyázott kapás.

Mintthogy a kömény kéteves növény, azaz csak a második évben terem, indokolt volna egyidőben más növényt is vetni talajába, mely növény az első évben a földért megfizeti. Ilyen célokra alkalmas például a mák. A köménymagot a mák magvaival jól össze kell keverni s a magkeveréket így egy sorba elvetni. Úgyelni kell azonban arra, hogy a különböző

nagyságu magvak a vetőgép mozgása közben ne rétegződjenek külön; ezért a vetőgép magládájában levő magot minden forduláskor jól össze kell keverni.

Vetőmagszükségelekat kat. holdankint 4—6 kg; a mákból természetesen — ha a köménnyel keverve vetjük — jóval kevesebbet használunk. Ha korán tavasodik, akkor már márciusban vethető, egyébként áprilisban. Sortávolság: 35—40 cm.

A kikelés és a társnövény lekerülte

A FALUSI OTTHON

Szilveszteri szokások, jóslatok

Szilveszterkor, az év utolsó napján, mindenki szeretne belelátni az Élet boszorkánykonyhájába, megtudni, mit hoz számára a jövő esztendő. Vége-hossza nincs ilyenkor — különösen falun — a jóslatgatásoknak, különféle hagyományos játékoknak és jelmagyarázatoknak, amelyekből aztán igyekeznek kihámozni a jövődot. A jóslat bizony a legtöbbször nem válik be, de valami haszna mégis csak van: ezer kedves móka, vig nevelődés közben lépjük át az Ujesztendő küszöbét s egy ilyen derüs este már magában véve is tiszta nyereség.

Minden idők minden Szilveszterének legfőbb kérdése, amely a fiatal-ságot legjobban foglalkoztatja: ki megy férjhez, ki nősul, ki a jövő évben és ki marad pár nélkül egy egész hosszú esztendőn át? Erre a kérdésre ad feleletet a megolvasztott ólom, a kirakott cipő, sőt az újví kismalacnak is erre kell megfelelnie.

Az ólomöntés régi kedves szokás s megvan az az előnye is, hogy a ki-öntött figurából mindenki saját szája-ze szerint belemagyarázhat valamit. Valami jelt, valami hasonlatosságot, amiből aztán „biztosra” lehet vonni, hogy álmaink králynője vagy lovagja a jövő évben már élettársunk lesz. Elvégre nemcsak a papir, az ólom is türelmes és elviseli, hogy szekernek, tejskannának, avagy né-tán ásó-kapa-nagyharangnak néz-zük; abból pedig nyilvánvalóan következtetni lehet, hogy jövendő férjünk kiscigája, majeros vagy kertész lesz-e. Ha azonban mégis maradna némienemű kétségünk a Jancsi személyazonosságát illetőleg, akkor ott van a csillagforgó, melyet — minden

után megkapáljuk. A második, de sokszor már az első kapálás után is annyira megerősödik, hogy beárnyékolja a talajt és további ápolást nem igényel. Junius közepére esik aratása. Akkor arassuk, amikor barna színt kezd ölni, de még nem pereg. Kaszával, vagy sarlóval vágjuk, lehetőleg korán reggel, a harmat felszár-radása előtt, borus időben esetleg egész nap is alkalmas. A kaszával rendre vágott köményt azonnal kévébe kötjük és 3—5 kévét egymás-hoz támasztva utószáritásra felállít-juk. Az így megszáradt köményt leg-jobb azonnal céslőgépre vinni. A szekér-derékba tegyük ponyvát, hogy a kihulló magok kárba ne vesszenek.

Céslése úgy történik, mint más növényé. A kicsévelt köménymagot szellős raktárban vékonyan kitereget-jük és naponként átlapátoljuk. Csak teljes kiszáradás után tesszük zsá-kokba.

Termése kat. holdankint 4—6 q mag. Fűszerkereskedők vásárolják.

KIS VASÁRNAP

KISCI MESE

A dicsekvő katonája

Egy katonája a szülőfalujába érve, dicsekedni kezdett a hőstetteivel, melyeket a háboruban vitt véghez.

Az emberek elámulva hallgatták az előadást és nem egyszer kétekedni is kezdtek a szavaiban. Ekkor azonban annyi tanura hívatkozott, hogy végül nem mertek neki ellentmondani.

A dicsekvő pedig, mikor már mindenki szó nélkül hallgatta, még nagyobbakat kezdett lóditani.

— Ugy megtanultunk menni a háboruban, hogy akár hét nap és hét éjjel sem pihentünk. Futni pedig úgy tudtam, hogy néhány pillanat alatt elfogtam a lovas kozákat.

Erre aztán igazán elcsudálkozott mindenki.

Ekkor szaladt arra egy megvadult csikó. Valamitől megrémült és rugta a port, mint a szélvész.

A hallgatóság közül az egyik így szólott a katonához:

— Milyen jó, hogy ilyen kitünő futó van közöttünk. Te legalább el tudod fogni a rohanó csikót.

A dicsekvő katonája azonban nem mert rá vállalkozni. Ugy tett, mintha nem hallaná a közbeszólást.

Attól a naptól fogva jobban meg-rágta, amiket mondott.

Apró vers

Jó szüleink újvi köszöntője

Elment már az örmöhoző,
Gyapapító esztendő,
De utána jó szüleim
Jön a még szebb jövendő.

Ensem küldött hírözönak,
Hogy jelentsem nálatok:
Fel a fejet, ki a mellet,
Ne görnyedjen vállatok!

Pusztuljon a szomorúság,
Vig legyen a házatok,
Ami öröm, ami csak jó,
Mindent bőven várjatok.

A reménység édes tejét
Szűrésőlegessük boldogan,
Hol a remény, a szeretet
S az igaz hit mind ott van.

Ne legyen a csüggedésre
Többé leggyi ciotok,
Vidám legyen minden óra
S Ti magatok boldogok.

Szent békesség áldó karia
Ólje át lelketek
S az Ur Istent nagy kegyelme
Legyen mindig veletek.

MÉZES JÁNOS

Fejtörő:

—al	—lt	—va
—lt	—arat	—et
—ó	—j	—rdó
—al	—ár	—ór

(Megfeszítés: Boldog német.)

Aranyezüst beváltás

a legmagasabb napi áron:

Szigeti Nándor és Fia

ékszerésznél,

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9

Arany szabályok

Diftéria ellen ma már olyan oltó-anyaggal rendelkezünk, amely 100 oltott közül több, mint 90 gyermek-nél hosszu esztendőre, ha pedig az oltást 5—6 év múlva megismé-telljük, az egész gyermekkor tartá-mára védettséget biztosít.

Magyar konyha

Leves ludmáj-pitével. Egy kanál írósvajtat habzásig elkeverünk; veszünk hozzá egy szitán áttört ludmá-ját, beleütünk két egész tojást és kettőnek a sárgáját, két tejből zártatott zsemlyét, kevés apróra vágott zöldpetrezselymet, vöröshagymát, sőt, apróra tört borsot és finom zsemlye-morzást. Mindezt jól összekeverjük és hozzáadjuk két tojásnak habbá vert fehérjét. Egy lábost kikenünk vajjal, zsemlyemorzással meghintjük és beletesszük a keveréket; megsüt-

jük, kockára felvágjuk és levestel adjuk fel.

Kappan párolt káposztával. A kappan beszökők, szalonnával megtűz-dejük és petrezselyemzöldjével sü-tőbe tesszük, időnkint szirral locsolva, hogy szép pirosra süljön. Azalatt veszünk egy káposztafejet, amelyet előbb jól kicsavartunk, párolni hagy-juk, míg puhává lesz, borsot és ecet-tet teszünk belé. Tálaláskor a kappan fehér husát felülhagyjuk s a ká-posztát koszorualakban a tál körül rakjuk.

Velős palacsinta. Palacsinta-átész-tét készítünk és kisütjük. Két borju-előt megmosunk és szitán áttörjük. Kevés zsírban apróra vágott vöröshagymát és petrezselyemzöldjét pirí-tunk; beletesszük a velőt, sőt és tört-borsot, mindezt jól elkavarjuk és megpároljuk. Aztán megtöltjük vele a palacsintát, összetekerjük, minden darabot háromba vágunk és bepani-rozva, forró zsírban kisütjük.

1939 Január

1	VASÁRNAP Üjév
2	HÉTFŐ Jézus sz. neve, Ábel
3	KEDD Genová, Benjámin
4	SZERDA Titusz, Leona
5	CSÜTÖRTÖK Teleszor, Simon
6	PÉNTEK Vizkereszt
7	SZOMBAT Lucián, Attila

A nappal tartama: Január 1-én: 8 óra 39 perc; a hold fényváltozása: Holdtűlte január 3-án.

A pápa a békéért ajánlotta fel életét

December 24-én folyt le a Vatikán konzisztórium termében a Szentatya szokásos karácsonyi üdvözlése.

XI. Pius pápa az üdvözlő szavakra hosszabb beszédben válaszolt, majd így folytatta:

— Elaggott életünket a békéért és a népek jólétéért ajánlottuk fel. Most megégyezzer felajánljuk, hogy fennmaradjon a belső béke és a lelkek és lelkiismeretek békéje. És fennmaradjon ennek az Olaszországnak a virágzása, amely — bár minden népet kedvelünk — a legkedvesebb számomra, mint ahogy Jézusnak, aki az egész emberiségért áldozta fel magát, szintén kedves volt a hazája. Ez a mi karácsonyi jókívánságunk.

Az ujesztendő küszöbén magyar szeretettel és őszinte jókívánságokkal kopogtatunk be előfizetőink és olvasóink ajtaján. Adjon az Isten minden igaz magyarnak az ideinél boldogabb, több beteljesülést, több örömet hozó esztendő. Meggyőződésünk szerint, ha a Magyarak Istene teljesíti mindannyiunk első kívánságát, 1940-et már a szentistváni Magyarország egy hazába egyesült népe fogja köszönteni és ennek az első kívánságnak a teljesülte maga után vonja minden más vágy, kívánság teljesülését is . . .

A kormányzó a karácsonyi istentiszteleten. Karácsony vasárnapjának délelőttjén hatalmas gyülekezet előtt prédikált Ravasz László dr. püspök a Kálvin-téri református templomban. Résztvett az istentiszteleten vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója fiaival, vitéz Horthy Istvánnal és ifj. vitéz Horthy Miklóssal együtt. Ravasz László prédikációjának végén könyörgött Magyarország kormányzójáért, a mi Vezérünkért, akiknek gondjaira bízta Isten a magyart.

Január 1-től megdrágul a Romániába küldött levelek portója. A román posta az 1938. év végével felmondta a levelek és a levelezőlapok kedvezményes díju szállítására vonatkozó megállapodást. Ennélfogva január 1-től a Romániába szóló levelek díja 20 grammig az eddigi 32 fillér helyett 40 fillér lesz. Minden további 20 gramm vagy ennek töredéke még 20 fillér. A levelezőlapok díja az eddigi 16 fillér helyett 20 fillér.

Lukács Béla államtitkár bucsuja Miskolctól. Miskolc törvényhatósági bizottsága december 27-én rendkívüli díszközgyűlésen bucsuzott el a vitéz Lukács Béla földmivelésügyi államtitkártól, aki három éven át főispánja volt a városnak. Fekete Bertalan polgármester megnyitó beszédében kijelentette, hogy a három év, amit Lukács Béla a főispáni székből eltöltött, a város újraelédésének korszaka volt. Enyedi Andor református lelkész hangoztatta, hogy Lukács Béla áldásos önzetlenséggel és kimeríthetetlen készséggel dolgozott a város érdekében. Lukács Béla államtitkár válaszában kijelentette: nehéz szívvel bucsuzik, de a további szolgálataokra és az eddiginél is felelősségteljesebb munkára készen áll.

Huszonhat nap alatt gyalogolt Lengyelországból Párisba egy asszony. Több mint tizenegy esztendeje annak, hogy egy munkanélküli lengyel Franciaországba ment munkát keresni. Otthonmaradt felesége egy ideig leveleket és pénzt is kapott férjétől, lassanként azonban elmaradtak a küldemények. Október folyamán az asszony gyalog elindult Franciaországba, hogy hűtlen férjét megtalálja. Az ötven éves nő huszonhat napi gyaloglás után megérkezett Párisba, ahol a rendőri igazgatás alkalmával elmesélte szomorú esetét. A rendőrséget annyira megalátozta az eset, hogy nem tartóztatta le az asszonyt, minthogy azonban férjét nem tudták megtalálni, felszólították, hogy nyolc napon belül hagyja el Franciaország területét. A lengyel konzulátus közelépett a szerencsétlen lengyel asszony érdekében.

Platinát fedeztek fel egy borsnyák falasz. Érdekes közlőművek között fedeztek fel nemrégiben Jugoszláviában egy platinalelőhelyet. A platina felfedezője Handjics Hadjics szegény borsnyák, aki a boszniai Juvicsban él. Néhány héttel ezelőtt pisztrángalászatra indult a közeli hegyipatakhoz. Ahogy a patak mellett ballagott, feltűnt neki, hogy a patak fenekén különös nagy kővek fekszenek. Ki is emelt néhányat a patak fenekéről és akkor látta, hogy ezek tulajdonképpen nem is kővek, hanem ércdarabok. Kiderült, hogy a kővek mangánércet tartalmaznak, amelyek igen gazdag platinatartalmúak. A platinalelet híre csakhamar szétfutott a világon és nemokára jelentkeztek érdeklődők Németországból, sőt japán pénzesport is jelentkezett. Mindkét ajánlat felülmulta azonban a newyorki pénzemberek ajánlata. Ezek kijelentették, hogy korlátlan mennyiségű pénzt bocsátanak a platinabányászat rendelkezésére.

Borzalmas vasuti katasztrófa Romániában

Szőrnyü vasuti szerencsétlenség történt a december 24-ről 25-re virradó éjszakán Romániában, a Galac—jassy-i vasuti vonalon. Hibás váltóállítás következtében két személyvonat teljes sebességgel egymásba rohant, úgy, hogy

a két mozdony és két személykocsi pozdorjává zúzódott, de természetesen mindkét vonat valamennyi kocsija romhalmazzá vált.

Mindkét vonatra sok utasa volt; az ünnepekre hazautazó munkások, kereskedők, iparosok, katonák és földmivészek utaztak a két vonaton.

A szerencsétlenség után két személyvonat érkezett a helyszínre. Lázás munka árán

néhány óra alatt 80 halottat

Eszterházy Pál herceg 50.000 pengő adományozott az orvosi kutatómunkának. Eszterházy Pál herceg dr. az 1939. évre újabb 50.000 pengő adományozott az orvosi tudományos munka támogatására. A herceg a felkért bírálóbizottság javaslatára — tagjai Johan Béla államtitkár, Korányi Sándor báró, Verébely Tibor, Grósz Emil, Herzog Ferenc egyetemi tanárok és szakértők — 128 pályázó közül 32-nek adományozott segítséget. Közülük 18 már a múlt évben is kapott támogatást.

Halálós vonatgázolás. Turanicsik István 23 éves gazdasági cseléd egyik este kocsival keresztül akart menni a kiskőrös-kalocsai vasut egyik átjáróján. A lovak éppen akkor mentek át az átjárón, amikor a vonat odáérkezett. A mozdony eleje derékba kapta a kocsit. A kocsit darabokra tört, az egyik ló azonnal kimult, Turanicsik pedig olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a kórházban sérüléseibe belehalt.

Hifler vezér köszönete

A Magyar Távirati Iroda Berlinből a következő táviratot kapta:

A Vezér azoknak az eseményeknek idején, amelyek a határterületeknek a Magyar Királysághoz való visszacsatolására vezettek, táviratokat, leveleket és egyéb megnyilatkozásokat kapott magyarországi személyiségektől és testületektől, valamint külföldi magyaroktól, különösen pedig a bécsi döntőbírói ítélet után köszönő nyilatkozatokat oly nagy számban, hogy sajnálatára, nincs módja minden esetben külön válaszolni. A Vezér ezért ezen az uton kéri, hogy fogadják köszönetét a magyar nemzet bizalmának és barátságának jeleért, amelyeknek szívből örül.

Fogat—fogért. Ötletes büntetést eszeltek ki az amerikai Baltimoreban a gyorshajtok számára. A tulajgyorsn hajtkó gépkocsivezetőket kimenetik a közlekedési rendőrök a kocsiból és elviszik a teufelgymasabb utakatereztésre, ahol néhányaszor keresztül-kasul kell menniük, amiközben maguk is abba a vesztályba kerülnek, hogy a tulajgyorsn hajtkó kocsik feltökik őket. Így saját bőrükön tapasztalják a gyorshajtkó veszélyét. A baltimorei rendőrség megállapította, hogy a módszer igen hatásosnak bizonyult, mert a gyorshajtkók száma egy huszadrészre csökkent le.

Hideg, hóviharak Európáserle

Karácsony hetében megérkezett a zord tél. Magyarországon csak néhány napig tartott a dermesztő hideg, a Balkánon, Angliában és Franciaországban azonban hatalmas hóviharakban, dermesztő hideg kíséretében tombolta ki magát.

Máramarosban a farkasok megtámadták Brusztura községet, amelyek lakossága baltákkal, dorongokkal vonult a farkascorda ellen. Az órákig tartó harc során négy ember halt meg a vadak harapásai következtében. Délszerbiában a hóvihar betemetett egy személyvonatot.

Az egész Európában dúló hóviharak nemcsak a vasuti és légi közlekedést bénítják meg, hanem súlyos zavarokat okoznak a távíró- és távbeszélőforgalomban is.

Másfélvi börtönt kapott, mert agyonlőtte haragostól. Tókey József uradalmi erdőőr és vadőr, mult évi február 17-én Szurdokpüspöki határában fegyverrel kétszer lőtt haragosára, Kocza János vadőrre, aki nyomban meghalt. Az egri törvényszék Tókeyt szándékos emberölés bűntette miatt öt és félvi fegyűzbűntetésre ítélte. Most foglalkozott az ügygel a budapesti királyi ítélőtábla. A tábla megváltoztatta a törvényszék ítéletét, a bűntétést másfélvi börtönre változtatta át, amelyből kilenc hónapot és 25 napot a vizsgálati fogságak kitöltöttnek vett.

Két autó is belerohant egy szekérbe. December 25-én éjszaka Úllón egy ismeretlen gépkocsi elütötte Panajtos Miklós bogcár kertész szekérét. A gépkocsi a sulyosan sérült kérészt az utstten hagyta és tovább robobott. Kevéssel ezután a kispesti mentők gépkocsija jött arra, a nagy ködben nem vette észre a szekert, amellyel összeütközött. A mentők gépkocsija szerencsére használható állapotban maradt és felvette Panajtosot, akit a mentők életveszélyes állapotban vittek kórházba.

Megszökött két halálraitól rab. A kassai fogházból megszökött a rablogyilkosság miatt halálra ítélt Irinyi Sándor és Svarny András. Mindkettőjüket még a cseh uralom idején ítélte halálra az esküdtesték, mert Gálszécs közelében agyonverték és kirabolták Nyírly József erdőkerülőt és feleségét. A halalos ítélet után mindkettő fellebbezett és így nem végezték ki őket. December 25-én éjjel felszedték szobájuk padlóját és lemásztak a pincébe, ahol a fogház lakatosműhelyében összeszedték a szerszámokat. A földszintről felmentek a harmadik emeletre. A vasajtó mellett kibontották a falat és feljutottak az épület tetején lévő sétálóudvarra, onnan a padlásra, amelynek tetőzetét ismét átvörve, átugrottak a szomszédos mozi padlására. Lepedőből készítet kötélen ereszkedtek le a ház udvarára és nyomtalanul eltűntek. Az örök csak reggel vették észre szökésüket, mert takaróikat úgy rendezték el az ágyon, mintha alattuk ember feklidne. A jelek szerint vagy cseh, vagy pedig román területre szöktek.

Vannak még csodák. Igenis vannak. Persze ezek a csodák már a XX. század arányaihoz igazodnak. Vagy nem csoda az, hogy egy teljesen új, kitűnő hangú húzó harmónika 12 pengőbe kerül? Vagy, hogy egy felhurozott Jóhanu hegedű 11 P 50 fillér? És nem lehetetlen, hogy egy öblőshangú, válogatott anyagból kidolgozott tárogató 30 pengő? És ki tudna például 80 filléért előállítani és árusítani feltekere lakkozott, meséshangú okarinát, ezt az igyész kis hangszert. És a magyar nép kedvence hangszere a citera 10 pengőért? Hát az a 1 P 20 filléres, nem bámulatraméító? 12 pengő egy mesészp, kitűnő hangú mandolin vagy tambura. Ugye, hogy vannak még csodák? De hol? Ezt kell jól tudni! STERNBERG királyi udvari hangszergyár, Budapest, VII., Rákóczi-ut 60. szám alatti zeneipalotájában. Kérjen ingyen árjegyzéket.

és több mint száz sebesülteket ástak ki a romok közül.

A sebesülteknek körülbelül egyharmada olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy állapotuk életveszélyes. A katasztrófa szinhelyére utazott a román közlekedésügyi miniszter is, akinek intézkedésére nyomban letartóztatták az etulei és a frekatzai állomásfőnököket, mert a vizsgálat eddigi adatai szerint az ő hanyagságuk okozta a borzalmas szerencsétlenséget, amely a román családok százait döntötte gyászba a szeret ünnepe. A december 27-én kőzött hivatalos jelentés szer. nt a

halottak száma 93, a sebesülteké 142.

A szerencsétlenség miatt a galaci állomásfőnököt és helyettesét is letartóztatták.

IDEGENBEN

EMLEKEZÉS
IRTA:
CSERNAY OLGA

Miért van az, hogy az egyik hazát tud cserélni, anélkül, hogy szívet cserélne, a másik meg kilódi, sorvad, sőt bepusztul a hazavágyódásba? Vagy törvény ez, fájdalmaságában is gyönyörű emberi törvény, hogy ahol születünk, szívünk oda van kötözve ezer és ezer láthatatlan szeretethurral és ha elmegyünk minél messzebbre, minél több időre, annál jobban szorítja össze ezt az amugy is sokat szenvedett magyar szívet és olyan erős, hogy soha el nem szakadhat, legfeljebb a szívet — tőri össze.

Látatok-e már ilyen összeroppant szívet? Én már találkoztam eggyel. Régen, évekket ezelőtt, de az emléke még most is él lelkemben. Eszembe juttatja ifjúságomat, mikor mint rajongólelkű egyetemi hallgató elindultam az ismeretlen felé. Mennyit dolgoztam, küzdöttem azért, hogy mehessek! Hivott, csalogatott az ismeretlen: látni, tanulni, tapasztalni! Boldog, kimondhatatlanul boldog voltam, mikor sikerült. De csak addig, amíg vonatom el nem indult. Akkor aztán összeroppant bennem valami, szívem összeszorult és olyan kimondhatatlanul fájdalom hasogatta, amit semmi mászó nem hasonlíthatam. Később enyhült ez a fájdalom, hisz olyan jól voltak hozzám (áldja meg őket Isten minden áldásával!), de soha el nem mult, míg a vonat egy év múlva ugyanoda vissza nem ért velem.

De hát nem magamról akarok mesélni, hisz én visszajöttem, az én élettemben Elzász-Lotharingia csak egy édes-bus, gyönyörű-szomorú emlék. A barátomat akarom a lelketekhez vezetni, a barátomat, akit soha nem láttam, akivel soha nem beszéltem.

Az egyetemen Herrade volt a legkedvesebb pajtásom, az a mosolygós szemű, fitos orru szőke baba, akiről igazán nem látszott, hogy már komoly teológiai hallgató. Egyszer karácsony előtt ez a kis komám — aki különben a muhlhousei lelkész lánya volt — egy kézzel írott papírlapot nyújtott át, melyen nagy csodálkozással egy magyar vallásos ének szövegét láttam az ő jellegzetesen apró betűivel lemasolva.

— Legyen szíves, javítsa ezt ki, — sugta oda hirtelen, de én már nem tudtam kérdezni, mert a tanár belépett és megkezdődött az óra, talán a leghosszabb, amit életemben végig hallgattam. Utána persze megkaptam a magyarázatot: fekszik a muhlhousei kórházban egy magyar ember, aki még nem tud annyira sem németül, sem franciául, hogy a lelkész vizsgáló szavai szívéhez juthatnának. Ezért az áldottlelkű pap, aki névének tekintette ezt a szerencsétlen ideszakadatot is, megkérte leányát, hogy bent Strassburgban másoljon ki a nemzetközi énekeskönyvből egy magyar dicsőretet, hogy karácsonyi prédikációját legalább azt adhasdák a szegény idegennek. Herrade arra kért, javítsam ki, hátha valami másolási hiba csuszott a számára érhethetetlen szövegbe. Kevés időm volt, hisz pajtáim vonatja indult, hamar egy-két sort vetettem az ének után: én is magyar vagyok, én is lánya vagyok, én is egyedül töltöm a karácsonyt, de majd gondolok sokat az én beteg testvéremre. Kérdeztem a nevét Herradetól, de nem tudta, csak annyit, hogy öreg ember már. Erre én magyaros közvetlenséggel csak bácsinak szólítottam.

Karácsony után megjött a válasz, olyan hosszú, amilyen rövidke az én levelem volt. Úgy látszik, hogy a né-

hány sor mögött rejlt sok-sok szeretetet megértette, mert Herrade szerint sírva olvasta el, nem egyszer, hanem sokszor, nagyon sokszor. Válaszában leírta sorsát, mely talán nemcsak az övé. Hanem száz, meg száz idegenbe szakadt szerencsétlen magyar sorsa volt. Kijött szerencsét próbálni. A muhlhousei vagyárban kap munkát, szaktudása, munkakedve átlagon felüli, sok pénzt keres, küld is haza a családnak, de közben takarékoskodik is, mert vagyunkát akar gyűjteni, hogy hazamehesse, mert mindennek ez a végcélja: haza! Mikor aztán a megvalósulás közel van, mikor valóra válhatna hosszú verejtékes időreménye, akkor jön a baj! Sok köhéscselés, fogyás után az első vérköpés. Magyar betegség idegen földön! A gyilkos kór felemészti a gyűjtött pénzecskét. És otthon a hitves szíve is bezárul, amint elmaradnak a pénzküldemények. „Nem hiszem, hogy beteg vagy, más nőre kötőd a pénz, betegségged kifogás csupán! — jön a rideg válasz, de aztán ez is elmarad. Szegény férj hiába könyörög, az asszony hajthatatlan, hónapok óta egy sor írás nem jön tőle. (Tilán ő találkozott másik férfivel, azért ez a ridegség?) A szerencsétlen ember itt fekszik idegenben, illegének között, akiknek nyelvét alig érti, legfeljebb a nyögését, jajszavát. Olvasom a nevét:

„Beretvós Mihály, igaz magyar hazafi, 28 éves”.

Az egész szerencsétlenségben ez hasított legjobban a szívembe: 28 éves. És én bácsinak szólítottam, hisz Herrade azt mondta, hogy öreg ember, egészen ősz már. Szegény 28 éves öregember, de sokat fájlhatott a szíved, amit fehérre öszült a hajad.

Válaszoltam neki, biztattam, hogy minden jó lesz még, meggyógyul, újra keres majd, újabb pénzküldeményeivel meggyőzi az asszonyt is változatlan hűségéről. Igyekeztem minden szeretetet beleönteni a levébe, amit az a másik nő, a hitves megtagadott tőle. Ettől kezdve rendszeresen leveleztünk, de közben mást is csináltam. Gyűjtöttem, élire rakogattam pénzecskémet. Nagy terveim voltak, a husvétii szünetben meglátogatom szegény Mihályt. Ekkor jött a jó hírt hozó levél:

„Jobban vagyok, már alig köhögök; érzem, hogy nem sokára meggyógyulok. Akkor aztán csak annyit dolgozok, hogy utiköltésre valót keressek, hogy haza mehessek a kis-asszonyommal, mert magam nem merek elindulni és úgy-e, akkor majd tessék írni a feleségemnek, hogy csakugyan beteg voltam, azért nem küldtem pénzt”.

A levélnek csak a felét tudtam elhinni, hogy jobban van már, annyira és haza tud jönni velem. Azt már nem reméltem, hogy dolgozni is tudjon addig. De már még volt a tervem utiköltésért illetéket is. Irok haza, hogy gyűjtsenek, irok a konzulátusra, irok falujába a jegyzőnek. Husvétkor pedig meglátogatom szegényt és akkor mindent, de mindent megbeszélünk részletesen. Meg is írtam neki szándékomat, két hét már csak és megyek és addig is vigyázom magára, gyógyuljon, erősödjön, hogy mehesünk majd együtt haza.

Herrodetól vártam a választ, aki minden hét végén hazautazott; ő volt a mi kis postásunk, mert bélyegre bizony egyikünknek sem nagyon futotta. Levél helyett szomorú hírt hozott: Beretvós Mihály három

nappal ezelőtt tüdővészben meghalt, tegnap el is temették. Leveletem már nem tudta elolvasni, csak oda helyezték kiülő kezei közé...

Évről-évre, novemberben mindenki a temetőbe igyekszik. Még, aki egész évben nem is törődik elhunyt hozzátartozóival, most vonzza a lelkét a temető virágos pompája. Szegény „öreg” Beretvós Mihály, a Te sírodnak van-e látogatója? Lehet, hogy más mindenki elfelejtett már, de én gondolatban kimegyek a muhlhousei temetőbe és sírodra helyezem az emlékező hervadhatatlan krizantém-csokrákat...

A mi költőink

Gyere rózsám

Gyere rózsám, pici szívem
hadd nézzek a szemébe,
Hadd nézzetek kis angyalom,
vagytló megrészegedve.

Hadd sugyam a füledbe, hogy:
én csak téged szeretlek
És e cudar nagy világban
Érted küzdök s szenvedek.

NAGY LÁSZLÓ
(Mány)

Amióta megláttalak

Amióta megláttalak
Szívem lángol érted,
Akár merre visz a sorsom
Nem feledlek téged.

Nem felejttem gondör hajad
Selymes aranyfürtjét,
Piros ajkad mosolygását
És a szemed kékjét.

Érzem szíved dobbanását,
Kacsintást szemednek.
Érzem tilkon remegését
A hófehér kezdednek.

Akár merre visz a sorsom,
Esküszöm, hogy látlak,
Kitárt szívvel, csókos ajkkal
Szerelennel várlak...

AVAS LÁSZLÓ
(Szalaf)

A haza

A haza ha azt kívánja,
Hogy menni kell a csatába,
Készen vagyunk minden percben,
Megyünk a nagy ütközetbe!

Semmise tart vissza minket,
Követjük elődünket!
Oly jó hazafiak vagyunk:
A hazához hű maradjunk.

Ellenségrel leszámolunk,
Mindnyájan harcolunk érte,
Levagdaljuk, mint a füvet,
Isten se kiméli őket

Meg lesz mentve, hazánk s népe,
Mindnyájan harcolunk érte.
Idegen nép sosem lakja:
Akkor boldog lesz a haza!

FURKA ANDRÁS
(Dévaványa)

Egy kis mosoly

Bíró: Hogyan? A multikori tárgyaláson azt mondtotta, hogy igenis tartozik a felperesnek, most pedig tagadja?

Alperes: Tetszik tudni, az ügyvédem teljesen meggyőzött az ártatlanságomról.

Az új szakácsné szól:

— Csak két szék van a konyhában? De nagysága, ez kevés, engem körülrajongonak!

— Alfonz, hozzon egy kis konyakot! Rosszul van a feleségem!

— Igenis. És a nagyságos asszonyoknak ne hozzak semmit!

Kéthangosoros
HARMONIKA
johangu ... P 10-
FARSANGHARMONIKA
erősebb hangu... P 18-
MAGYAR GITARA P 6-

JÁTÉKHEGEDŐ P 2-
ISKOLAHEGEDŐ
jávorfából, jó szerelés-
sel ... P 11⁵⁰

MANDOLIN johangu ... P 12-
TÁROGATÓ öblőshangu P 30-

Gramofon • Zongora Rádió

Minden hangszer

Sternberg

királyi és udvari hangszergyár
Budapest, VII., Rákóczi-ut 60.

Találja ki!

j . v . j . e . é . y . é .

A pontok helyére a megfelelő betűket beírva, egy időszerű megállapítást kapunk eredményül.

A levelezőlappra írt megfejtéseket a Vasárnap szerkesztőségének címére (Budapest, V., Báthory-u. 24.) elküldeni, *tíz napon belül*. Elkésve érkező megfejtéseket nem veszünk figyelembe. Jutalom:

néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes válaszokat küldenek, előfizetőbarunk tagjai és előfizetési díjhatálékuk nincs.

A *Találja ki!* eredményét a 4-ik számban közöljük.

Az 50-ik számban közölt *Találja ki!* megfejtése:

A ruszinok lakóhelye: Kárpátalja; a felvidéki magyarérvésű németek lakóhelye: Szepesség; ősi koronáz város a Dunapartján: Pozsony; régi felvidéki diákváros: Iglió; szépségű város, itt állt Thököly vára: Rozsnyó; ősrégi erősség, püspöki város, a hasonlónevű folyó mellett: Nyitra; trencsényi város, a Ván mellett: Zsolna.

Minden magyar szívében élő kívánság: **ELJEN ORSZÁGGYÁRPÍTÓ KORMÁNYZUNK!**

Beérkezett tizenöt helyes megfejtés; könyvjutalmat küldtünk:

Molnár László, Tiszaderzs előfizetőnk címére.

— Ne mérje magát, uram. Maga kilencvennyolc kiló.

— Érdekes, tényleg annyi vagyok. Honnan tudja?

— Nekem a szakmánál fogva érteni kell ehhez.

— Miért, micsoda ön?

— Marhakereskedő.

— Ugy látszik, Mari, hogy a vőlegénye ózarló természetű.

— Pó, dehogy, nagysága kérem. Inkább nagyon is takarékos. Ha este bebőn a konyhába, mentem leoltja a villanyt.

A vendég szigorú hangon mondja a pincérnek:

— Pincér, ebben a ráklevesben nincs rák.

— Na és, a bográcsgulyásban van talán bogrács?

TANÁCSADÓ

Kérdés: 1. Két irodát, 2-3 tehénből és 1 borjúból álló állattalannapon részese...

szűzösbükköny 34-36, tavaszli bükköny 16.50-17.50, köles fehér 18-22... Abraktarkányplác. Árak métermázasánként...

Takarmány. Árak métermázasánként, pengőben: Rétfisznea Ia 7.40-8.30, IIa 6.50-7.10, IIIa 5-6...

160. gyümölcsz 120-300, közöttöt szőlő 70-140, dió keményhéjú 100-160... Fűszer és egyéb. Paprika, gesztenye...

Szész. A közélet ünnepek és a hideg idők folytatán a szeszgyeddránság... Gyümölcsplánka. A gyümölcsplánka...

zekas Klára zongorázik. 19.05: Hírek. 19.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven... HÉTFO, I. 2. 12.10: Cigányzene. 13.30: Katonazene...

16.10: Asszonyok tanácsadja. 17: „Thaly Kálmán”. 17.30: Éneklari hangverseny... SZERDA, I. 4. 12.10: Horváth László gondokozik...

Kérdés: 1. A buzatiáronon. amelyet aratás után mindjárt leaszottam. 60-70 cm-es repec és sok máz gumó... Felelet: 1. Igen. 2. A kukoricatermesztés sikerének egyik alapvető feltétele...

Borjувjárás. Ia 91-94. kivételesen 98. IIa. 80-90, IIIa 56-76 fillér kg-ként... Júh. Külföldnek megfelelő Ia fiatal ürü darabonként 50 kg súlyban 42-48...

Idegen pénzek vételi és eladási árszáz pengőnél többé került százb darab: Angol font 1500-1810; dollár 340.55-344.55...

CSÜTÖRTÖK, I. 5. 12.10: Hanglemezek. 13.30: Szalonzene. 16.15: Követés az erdélyi magyar közönművészeti kiállításról...

Vásárok jegyzéke

Vasárnap, I. 1. Állat- és kirakóvásár: Pilis. - Hétfő, I. 2. Állat- és kirakóvásár: Balassagyarmat (bizonytalan), Bodajk...

8: Hanglemezek. 8.40: Hírek. 10: Róm. kath. istentisztelet. 11.20: Görög katolikus istentisztelet. 12.25: Pontos idő, időjárás és vízjárás...

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

K. I., Szentcs. Kérdésére sazkészírel felvidalósítást csak orvos adhat; forduljon az ottani közkórházhoz. - S. L., Mezöhegyes. A kérdés törvényes rendezése a kormány legközelebbi program-pontja...

Zsir és szaloma. Szalonna, olvaszanti való 140-160, sült 160-200, füstölt 180-240, háj 156-170, tepertő 160-220... Vad és vadhus. Szarvascomb 220-240, gerinc 300-400, lapocka 100-120...

Árany- és ezüstpénzek ára

Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 38 fillér; kétkoronás 76 fillér; ötkoronás 2 pengő; régi egyforintos 1 pengő... 14 karátos tómorany grammonként 3 pengő 25 fillér.

12.10: Dániel Ernő zongorázik. 13: Hanglemezek. 16.15: Mese. 17: „Mit üzen a rádió?” 17.35: Cigányzene. 17.50: „Férhöz mehetek-e ma a lányok...”

VÁSÁRÉS PIAC

GABONATÖZSDE Készárúpiac. Buza tisztavideki 77 kg-os 20.25-20.35, 78 kg-os 20.45-20.55, 79 kg-os 20.65-20.75...

Halpia. Harsca, nagyság szerint 260-400, csuka 140-300, ponty 120-200, kárány 120-140, compó 120-140 fillér kg-ként... Baromi és tojás. Húsbarmfi: Tyuk 220-400, csirke, rúntani való 100-150...

RÁDIO Budapest I.

VASÁRNAP, I. 1. 8: Hanglemezek. 8.15: Havanyok ügyi átmozgató. Az adásban résztvesznek: Németország, Belgium, Bulgária, Dánia, Danzig, Észtország, Finnország, Franciaország, Nagybritannia, Magyarország, Irorszag, Olaszország, Lettorszag, Litvánia, Norvégia, Palesztina, Németalföld, Lengyelország, Románia, Szlovákia, Svájc, Csehszlovákia és Jugoszlávia...

Budapest II.

Vasárnap, I. 1. 11.15: Cigányzene 18: Hegedű. 18.30: Csevegés. 19.10: Szalonzene. 20.25: Előadás. 21: Hírek. - 19.30: Felolvasás. 20: Hanglemezek. 21: Hírek. 21.20: Zongora. - Kedd, I. 3. 17.35: Mezőgazdasági felőla. 18.35: Francia nyelvlecke. 19.05: Cigányzene. 19.35: Előadás. 20.10: Katonazene. 21: Hírek. - Szerda, I. 4. 18.35: Olasz nyelvlecke. 19.05: Cigányzene. 19.35: Utelőadás. 20.05: Szalonzene. 21: Hírek. 21.20: Hanglemezek. 22: Időjárás. - Csütörtök, I. 5. 17: Mitörténeti előadás. 18: Cigányzene. 18.35: Angol nyelvlecke. 19.30: Előadás. 20: Hanglemezek. 21: Hírek. - Péntek, I. 6. 11.15: Hanglemezek. 18.05: Jazz. 18.35: Sakk-előadás. 20: Ének. 20.35: Hanglemezek. 21: Hírek. 21.20: Hanglemezek. - Szombat, I. 7. 17: Misziós üzenetek. 18.35: Mezőgazdasági felőla. 19.25: Előadás. 20.10: Szalonzene. 21: Hírek. 21.20: Hanglemezek.

Magpiac. Lucerna, nyers (irányár) 205-250, lóhere, nyers (irányár) 80-95.

Gyümölcs. Alma (nemes) 60-140, körte (nemes) 80-160, szilvaíz 120-

KIADÓTULAJDONOS: „FALU” MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMÉNSZÖVETÉSEG FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL.